

Način popunjavanja bjanko mjenice

Ovo pravno pitanje usaglašeno je na Panelu za ujednačavanje sudske prakse iz građanske oblasti, koji je održan 10. juna 2025. godine u prostorijama Vrhovnog suda Republike Srpske. Na sastanku su učestvovali predstavnici Suda Bosne i Hercegovine – apelaciono odjeljenje, Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, Vrhovnog suda Republike Srpske i Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

U skladu sa Pravilima Panela za ujednačavanje sudske prakse, usaglašeno pravno shvatanje, kao i obrazloženje istog naknadno su verificovali sudovi – članovi Panela.

Usaglašeno pravno shvatanje:

„Bjanko mjenica popunjava se u skladu s međusobnim sporazumom povjerioca i dužnika. Ako nema posebnog sporazuma o popunjavanju mjenične isprave, imalac mjenice ju je dužan popuniti u skladu sa uslovima i rokovima otplate iz osnovnog posla.

Teret dokazivanja da je mjenica zloupotrijebljena odnosno popunjena suprotno dogovoru uvijek je na mjeničnom dužniku, jer postoji zakonska pretpostavka da je lice koje je nekome dalo bjanko potpisanu mjenicu ovlastilo to lice da popuni sve ostale mjenične elemente.

Okolnost da je tužilac (imalac mjenice) u bjanko mjenici pogrešno označio vrijeme dospelosti mjenične obaveze nema za posledicu ništavost mjenice, nego ta okolnost može biti od uticaja samo na pitanje zastarjelosti mjenično-pravnog zahtjeva.“

Obrazloženje:

Zakon o mjenici nema izričitih odredaba o bjanko mjenici, a posredno se na bjanko mjenicu odnosi član 18. stav 2. koji propisuje mogućnost izdavanja nepotpune mjenice koja se može naknadno popuniti nedostajućim sastojcima.¹ Za razliku od nepotpune mjenice koja je nevaljana, jer u trenutku izdavanja ne sadrži sve bitne sastojke, bjanko mjenici također nedostaje jedan ili više bitnih sastojaka u trenutku izdavanja mjenične isprave, ali postoji namjera njenog izdavalatelja da te sastojke naknadno popuni remitent ili onaj koga remitent ovlasti, ali u okvirima postojećeg sporazuma između trasanta/izdavalatelja i remitenta te da ju podnese na isplatu. Minimalni sadržaj koji bjanko mjenica mora imati u trenutku izdavanja je potpis trasanta i/ili akceptanta kod trasirane bjanko mjenice odnosno potpis izdavalatelja kod vlastite bjanko mjenice. Sve ostale sastojke ovlašten je primatelj mjenice naknadno popuniti u skladu s ovlaštenjima koje mu je dao njen izdavalatelj.

Treba imati na umu da je bjanko mjenica zapravo buduća mjenica. Naime, takva mjenica, koja nema svih bitnih potrepština, a izdana je s time da se odnosne potrepštine naknadno ispune, još nije mjenica. To je vrijednosni papir, koji prema sporazumu stranaka naknadnim ispunjenjem ima tek postati mjenicom. Sadržaj mjenice se ocjenjuje prema sadržaju kad bjanko mjenica bude konačno ispunjena i kad je zapravo postala mjenica u smislu čl. 1. i 2. Zakona o mjenici. Prema tome bjanko mjenica postaje mjenicom tek kada ovlaštena osoba ispuni mjenični sadržaj.

Imatelj bjanko mjenice na osnovu ovlaštenja kojeg je dobio od trasanta odnosno izdavalatelja mjenice će u pravilu ispuniti mjenicu u onim dijelovima u kojima ona nije ispunjena, a sve u

¹ Vidi Vičić Marija, Blanko menica kao sredstvo obezbjeđenja potrošačkog kredita, [PiP_2014-7-9-24.pdf \(pravoioprivreda.rs\)](#), posjećeno 28.05.2025., Svetislav Janković, Blanko menica kao sredstvo obezbjeđenja potrošačkog kredita, [Anali_2024-2c-06-lat.pdf](#), posjećeno 28.05.2025.

skladu dogovorom postignutim prilikom izdavanja mjenice.² Za nastanak mjenične obaveze od bitnog je značaja da dužnik i povjerilac utvrde obavezu dužnika na izdavanje mjenice sa određenim sadržajem koji će biti u skladu sa međusobno dogovorenim obavezama.³ Taj sporazum prije svega treba utvrditi kada će se bjanko mjenica izdati, na koji iznos, kada mjenica dopijeva na plaćanje, tko će i u kojoj funkciji potpisati mjenicu.⁴

Dakle, bjanko mjenica se popunjava u skladu s međusobnim sporazumom povjerioca i dužnika, a ako nema posebnog sporazuma, tada je imatelj mjenice istu dužan popuniti u skladu s uvjetima i rokovima otplate iz osnovnog posla.⁵ Da se popunjavanje bjanko mjenice veže za osnovni pravni posao stav je i pravne teorije.⁶

Teret dokazivanja da je mjenica zloupotrebljena odnosno popunjena suprotno dogovoru uvijek je na mjeničnom dužniku, jer postoji zakonska pretpostavka da je lice koje je nekome dalo bjanko potpisanu mjenicu ovlastio to lice da popuni sve ostale mjenične elemente, te da je pravno relevantna volja izdavaoca mjenice upravo ono što je sadržano u mjeničnom pismenu u momentu njene upotrebe.

Pogrešno označenje dospelosti mjenice ima za posljedicu da se dospelost mjenice određuje u skladu sa osnovnim pravnim poslom.

Goran Nežirović, sudija Vrhovnog suda Federacije BiH

Dr. sc. Adnan Baručija, sudija Vrhovnog suda Federacije BiH

² Ivanjko Šime, Opasnost u poslovanju sa bjanko mjenicama, (pdfslide.net), posjećeno 27.05.2025.

³ Upaređi Veljković Dragoslav, Kako se koristi mjenica kao hartija od vrednosti i kako se vrši plaćanje po menici, [08z77.pdf\(ni.ac.rs\)](https://08z77.pdf(ni.ac.rs)), str. 140, posjećeno 28.05.2025.

⁴ Zakon o menici izričito ne uređuje ovlašćenje za popunjavanje i naplatu menice, već u članu 16. stav 2. pretpostavlja da postoji sporazum iz osnovnog posla koji je prethodio izdavanju takve menice. Menično ovlašćenje može da sadrži više ili manje podataka. Ako sadrži manje podataka, tada je uobičajeno da se izdavalac blanko menice u ovlaštenju poziva da se menica može popuniti u pogledu glavnog iznosa duga, kamata, troškova, roka dospeća i drugog u skladu sa uslovima iz ugovora povodom kojeg se menica izdaje (Vrhovni kasacioni sud, Rev 4482/2019 od 11.03.2021.).

⁵ Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 620755 22 Rev od 21.02.2023.godine.

⁶ Zbog toga se može zaključiti da je priroda blanko menice uslovna samo ukoliko se ona popunjava u skladu sa osnovnim poslom, a da svaka drugačija popuna utiče na udaljšavanje od uslovne prirode i priblijšavanje aleatornoj prirodi, Svetislav Janković, *op. cit.*, bilješka 7, str. 298.